

Torna Ofèlia Dracs, po

Ofèlia Dracs és una dona madura que ara té al voltant dels seixanta-quatre anys. Va viure intensament l'època de la *gauche divine* de Barcelona, va conèixer molt a fons els protagonistes d'aquell moment, però a la fi es va fastiguejar de la ciutat i dels seus companys de generació i de l'lit. Va marxar a Nova York. Drogoaddicta i alcoholitzada, des de llavors escriu a batzegades narracions en llengua anglesa. Alguns escriptors catalans, més joves que ella, li han anat traduint i editant fragments dels seus papers que ha anat enviant per fax o carta, de vegades amb una incontinència grafològica enorme.

L'activitat d'Ofèlia Dracs va ser intensa sobretot en el període 1980-1985. Tanmateix feia ja 8 anys que no se'n sabia res més. Fins i tot alguns la donaven per morta. Però la sorpresa ha saltat aquest Sant Jordi. L'editorial Tres i Quatre publica la seva última novel·la: *Misteri de reina*. Tal com s'explica en la coberta: Aquest llibre "és en certa manera i com si diguéssim, el fruit de la investigació policíaca encarregada pels presidents autonòmics (Pujol, Lerma i Cañellas). Ofèlia Dracs no havia estat assassinada, sinó que s'havia retirat al Tibet (...), per tal que els lames li fessin un lífting mental. I entre punt de sutura i punt de sutura, la glòria de les lletres catalanes va redactar aquesta nova novel·la que, com diu la seua padrina, és, alhora, un tractat de crítica literària, una investigació històrica sobre el nostre fet col·lectiu i un monument a la llengua que compartim illencs, valencians i catalans".

La història de la història de *Misteri de reina* gira al voltant d'un personatge, J. F. (Joan Fuster), que al 1991 va assistir a un sopar medieval a Perpinyà com a cloenda dels actes del Tirant. Al seu costat va seure una senyora francesa d'origen nord-català que vivia a París, i que durant l'àpat li va parlar d'un avantpassat seu que escrivia. Temps després J. F. va rebre de París i en nom d'aquesta senyora un lligam de papers. J. F. en va fer algunes anotacions, però no va tenir temps de comprovar l'autenticitat del document perquè l'editor Eliseu Climent h'l va prendre de les mans per publicar-lo...

Els pares. En realitat, la història d'Ofèlia Dracs comença a principis dels anys setanta. Un grup de joves escriptors que comencen, els cognoms dels quals formen l'acròstic "Dracs" (Miquel Desclot, Carles Reig i Xavier Romeu, Pep Albanell, Jaume Cabré, Joaquim Soler)

L'editorial 3 i 4 acaba de publicar l'últim llibre del col·lectiu Ofèlia Dracs, *Misteri de reina*. La novel·la és un homenatge a Joaquim Soler, un dels membres fundadors, que va morir l'octubre del 1993. Amb la desaparició de Soler, els altres escriptors creuen que aquesta serà la darrera obra d'Ofèlia Dracs.

intenten escriure una novel·la. Pep Albanell construeix el plantejament, Joaquim Soler escriu el primer capítol i, Xavier Romeu, al segon capítol, mata tots els personatges del relat. El projecte s'estanca.

L'any 1979 Pep Albanell, que llavors treballava a l'editorial Tusquets, coneix l'existència del premi de novel·la eròtica La Sonrisa Vertical, que es convoca en totes les llengües de l'estat. Un premi que pels escriptors catalans passava totalment desapercebut perquè se suposava que era en castellà. Albanell, doncs, proposa a un grup d'amics, que havien format part del col·lectiu d'opinió Trencadau (un grup d'escriptors que publicaren articles d'opinió del 1973 al 1975 a la revista *Canigó* i que tenien en comú una trajectòria d'esquerres-nacionalista radical i que defensaven el concepte de Països Catalans), que escriguin una narració cadascun. Finalment Albanell recull deu contes i els agrupa sota el títol de la cançó popular *Deu pometes té el pomer* i signats per Ofèlia Dracs.

Membres del col·lectiu expliquen l'episodi: "Pep Albanell va demanar a Quim Soler que anés al lliurament del premi per si de cas. Berlanga, que encapçalava el jurat, va llegir el veredict: '*ganadora: Ofèlia Dracs por el libro Deu pometes té el pomer*'. Tothom es pensava que era una dona, i en aquell moment que una dona escrivís un llibre eròtic... I es va aixecar el Quim Soler. Berlanga es va quedar blanc com la paret i una mica més i es desmaia, perquè ell es pensava que lligaria aquella nit..." *Deu pometes té el pomer* va ser un llibre d'èxit. Actualment se n'han venut més de 50.000 exemplars. El relat també fou important perquè va obrir el camí de les col·leccions de novel·la eròtica en català, gènere que fins llavors no s'havia cultivat obertament al país.

La història continua sota la veu dels seus protagonistes: "Per nosaltres la sorpresa va ser gran i em sembla que ens van donar mig milió de pessetes —que llavors eren molts diners— i després de fer la repartidora vam decidir que ens els gastàvem en sopars."

En aquell moment el col·lectiu Ofèlia Dracs s'havia obert a altres escriptors, com Jaume Fuster i Maria Antònia Oliver, Joan Render, Joaquim Carbó, Margarida Aritzeta, Vicenç Villatoro i Assumpta Cantalozella. En realitat al llarg d'aquests anys de vida han passat pel grup molts altres escriptors com Quim Monzó (que va participar en *Deu pometes té el pomer*), Josep Lluís Seguí, Toni Serra, Isidre Grau, Josep Illa o Roser Vernet (companya de

ser per última vegada

CARME PUÉRTOLAS

Quim Soler, que ha escrit un fragment de *Misteri de reina*).

“Ens trobàvem sovint, sobretot el que ens unia i ens ha unit sempre, era la literatura i l'amistat. I després de l'èxit de *Deu pometes té el pomer* vam decidir de continuar, fent llibres de gènere. I vam escriure *Lovecraft*, *Lovecraft*, un llibre de terror; la novel·la policíaca *Negra i consentida*; i *Essa Efa*, de ciència ficció. En tots vam emprar la mateixa tècnica, els contes breus. Ens els llegíem tots com si fossin anònims —encara que la màquina d'escriure i l'estil sovint delataven l'autor—. Les crítiques eren dures i fetes amb tota la franquesa del món.”

Fins el 1985 el col·lectiu Ofèlia Dracs a més d'escriure llibres també col·laborava en els mitjans de comunicació. Tenia una secció al “Quadern de Cultura” d'*El País* anomenada “L'Ofelioteca”, on feien crítiques de llibres inexistents, “i amb un cert èxit —comenten—. Val a dir que alguns dels llibres que críticàvem es demanaven a les llibreries”. Ofèlia Dracs també va escriure articles d'opinió al

Joaquim Carbó, Roser Vernet, Maria Antònia Oliver, Jaume Cabré i Jaume Fuster. L'activitat d'Ofèlia Dracs va ser intensa sobretot en el període 1980-1985.

Correo Catalán i a *La Vanguardia*. “Al diari *Avui* també vam oferir articles, però era l'època de Serrats Oller i ell, llavors, no coneixia Ofèlia Dracs...”.

“Després de *Essa Efa* vam entrar en un atzucac. De contes no en faríem més. I, en aquell moment, l'editor Eliseu Climent ens demanà una obra. Com que sobretot ens trobàvem en sopars vam decidir de fer una novel·la gastronòmica. I com que el Quim Soler havia estudiat per capellà i el tema de la religió li interessava molt vam acordar de fer una novel·la gastronòmico-bíblica. I va néixer *Boccatto di cardinale*. Vam discutir molt la trama de tal manera que cadascú pogués escriure un fragment i després un grup reduït el va acabar de ligar”. Corria l'any 1985.

Boccatto di cardinale va ser ben acceptat pel públic (recentment ha estat traduït a l'italià per l'editorial Selerio). Però després d'aquesta novel·la s'iniciava un període d'esterilitat que no s'ha trencat fins aquest Sant Jordi. “Cap el 1987 Eliseu Climent ens tornava a demanar un altre llibre i ens proposava el tema dels

Jocs Olímpics. Nosaltres vam pensar en un llibre gran, il·lustrat amb moltes fotografies, sobre esports no olímpics. Per exemple, jocs de picar sants, carreres de cargols, calçotades, a veure qui pixa més lluny... Hauria quedat molt bé, però el llibre va fracassar. Després vam intentar escriure un altre llibre de contes que havia de titular-se *La primera vegada* (la primera vegada que vam fer l'amor o la primera vegada que ens vam enamorar...). Es van escriure uns quants contes, però el llibre tampoc va reeixir, perquè no ens va acabar d'agradar. Després va venir la idea de fer relats sobre els trens. I tampoc va funcionar. La vida ens havia separat a tots, alguns del col·lectiu havien adquirit responsabilitats dures de feina. I ja no ens vèiem tant. El problema no era ideològic, sinó més aviat vivencial". Aquest moment coincideix amb un important increment de la literatura catalana i de la professionalització de la majoria d'escriptors.

Passava el temps i Ofèlia Dracs no donava senyals de vida. A finals del 1992 Eliseu Climent torna a connectar amb el grup i li demana un llibre per celebrar els 25 anys de l'editorial 3 i 4. Un llibre molt valencià, amb ironia, humor i frescor. Jaume Cabré va fer el projecte i es va decidir tirar-lo endavant. La primera redacció de la novel·la quedava enllestida el mes de juny del 1993. Tanmateix, el col·lectiu es va fer enrere. No estaven satisfets els autors. Però Quim Soler insistia a dir que s'havia de publicar, que l'Ofèlia Dracs no podia diluir-se d'aquella manera...

El 5 d'octubre de 1993 Quim Soler moria d'un càncer de ronyó. La desaparició d'un dels membres més actius del col·lectiu va precipitar els esdeveniments: "El dia de l'enterrament del Quim, els membres d'Ofèlia Dracs vam decidir que en homenatge a ell havíem d'acabar el llibre. Ens vam reunir, vam acordar modificar l'estructura, respec-

Els Premis Octubre

D'esquerra a dreta, Rafael Escobar, Josep Piera, Vicent Coll i Eliseu Climent. Les novetats de 3 i 4 es presentaren a Barcelona

Tres són les novetats –a banda de *Misteri de reina*– que presentà per aquest Sant Jordi l'editorial 3 i 4. Són els llibres guanyadors dels Premis Octubre 1993, que van ser presentats la setmana passada a Barcelona.

La mirada de Narcís d'Anna Papiol (Premi Octubre d'Assaig) és, en paraules d'Antoni Marí, la continuació del llibre de Joan Fuster *El descrèdit de la realitat*, que l'autor va publicar l'any 1951. Anna Papiol analitza l'art de la segona meitat del segle XX, un art que parla d'ell mateix, que és retòric i ornamental. Segons l'escriptora, l'art contemporani és un exemple més d'una societat que, en lloc d'oferir transparència i llibertat, se'ns mostra mediatitzada, opaca i no permet la transgressió, veritable funció de l'art.

Roda de solituds de Vicent Coll (Premi Vicent Andrés Estellés de Poesia). Es tracta d'un recull de fragments en prosa poètica que l'autor va escriure del juliol de 1992 fins el maig de 1993, mentre es trobava a la presó –primer a Carabanchel i després a la de Castelló– agafat durant la ràtzia pre-olímpica del juliol del 92. Tanmateix, com va destacar Josep Piera, el llibre ha estat escrit a la presó sense que ho semblés.

L'últim muetzi de Rafael Escobar (Premi Octubre de Narrativa) és una novel·la històrica que recrea uns anys decisius en la configuració de l'actual País Valencià, des de l'entrada de Jaume I a València fins a l'expulsió dels moriscos per part de Felip III. Màrius Serra, que va presentar el llibre, va destacar la simplicitat de l'estructura de la novel·la i l'acurada descripció ambiental.

Els amics van retre un homenatge a Joaquim Soler a les Cotxeres de Sants. La mort de Soler condicionarà el futur d'Ofèlia Dracs.

tant totalment la part del Quim. Així va néixer *Misteri de reina*".

La setmana passada es va presentar *Misteri de reina* als mitjans de comunicació. La presentació va coincidir amb un acte d'homenatge que els amics de Quim Soler li van retre a les Cotxeres de Sants de Barcelona: una exposició de pintures de l'escriptor i periodista, un vídeo, la novel·la *Misteri de reina* i un altre llibre, *Essa de dracs*, editat per Edi-Liber, que recull tots els contes i textos –també els inèdits– que Quim Soler va escriure amb Ofèlia Dracs.

Si la desaparició de Quim Soler va condicionar la publicació d'un nou títol d'Ofèlia Dracs, després de vuit anys de mutisme, aquesta mort també ha marcat el futur del col·lectiu: "La mort del Quim ens ha fet pensar a tots que probablement aquest serà l'últim llibre d'Ofèlia Dracs".

Montse Serra